

המוכר פירות פרק ששי בבא בתרא צב.

עין משפט נר מצוה

א א מ"י פ"טו מהל'
מכירה ה"ז צ סגנו לאון
קט עוש"ע מ"מ כ"י רלז
ספיקא כל:
ב ב מ"י ט"ז ה"א טו"ע
טס ספיקא כ:
ג ג ד ה מ"י ט"ז ה"א ה
טו"ע ט"ז ספיקא כג:

רבינו גרשום

המוכר פירות. בסתם
לחברו: וזרען ולא צמחו.
לפי כי מקולקלין גינהו.
אפי' זרע פשתן. מוכר לו
דאיכא לימור דרע פשתן
לא לאכילה קאי אלא
לזריעה ודריע למוכר שפיר
לדעת דרועה קנה לזקק
אפי' הכי אם לא צמחו
אינו חייב באחריותו דמי
למוכר המוכר כסבור הייתי
לדאכליה קביעתו להו ולא
לזריעה: ויש ב"ג אומר
דזריעה גינה שאינן נאכלין
כלל חייב באחריותן. משום
דהבא דארי דיעע ליה
למוכר דלזריעה קבעי להו
ודרועני שפירי הוה ליה
לובוני. מכלל דרע פשתן
אינו חייב באחריותו משום
דאיכא דקבעי ליה לאכילה
או לצורך רפואה: אמת
המוכר וכי ומקשי' אמאי
פלגיניה ביה רב ושמואל.
ונחזי האי גברא דרב
אי לרדיא זבן לצורך
חרישה אי"כ מאי טעמא
דשמואל הוא דרדיא מקח
טעות. הוה. ואי לצורך
שחיטה זבן מאי טעמא
דרב: לא צריכא בגברא
דקונה להכי וזהכי שקבע
ועובד אדמה הוא וקונה
לרדיא ולשחיטה דהשתא
ליכא למיקם עלה דמלתא.
ולחכי סבירא ליה לרב
לצורך רדיא וזבנה הוה
זה מקח טעות. ושמואל
אמר יכול לומר לצורך
שחיטה זבנה: ומקשי' יתב
ולחוי אי דמי רדיא יתב
מאי טעמא דשמואל ואי
דמי בשרא יתב מאי טעמא
דרב: ומשני לא צריכא
דאיכא בשרא לאכילה וקם
ברדיא: למאי נפקא מינה.
הוואל דמי חזי יתב
בין לרדיא בין לשחיטה.
למוכר במאי פלגיניה הא
מצי לובוני לצורך אכילה
ולמיקמי מהני דמים לרדיא.
משום דטרחה יתרא ללוקח
לובנה לצורך אכילה
להאי ולמיקמי אחריתי
ומשום הכי פלגיני רב
ושמואל. ומקשי' היכי דמי

המוכר פירות. ורועני גינה שאינם נאכלים חייב באחריותן.
תימה אמאי חייב באחריותן לימא ליה מה שלא נאמרו
לפי שלא זרענו אותם בזמן שהיו ראויים לזריעה דהכי אמרי' בהמקבל
(ב"מ דף ק"ב:) דמתן המקבל שדה מחזירו ואלכלה חגב או נשדפה אם
מכת מדינה [היא] מנכין לו מן

המוכר פירות לחברו וזרען ולא צמחו
ואפילו זרע פשתן אינו חייב
באחריותו ר"ש בן גמליאל אומר דזרועני
גינה שאינן נאכלין חייב באחריותן: גמ'
איתמר * (ב"ב המוכר שור לחבירו ונמצא נגחן
רב אמר הרי זה מקח טעות ושמואל אמר
יכול לומר לו לשחיטה מברתיו לך * ולחיוזי
אי גברא דובין לנכסתא לנכסתא אי
לרדיא לרדיא ובגברא דובין להכי ולהכי
ולחיוזי דמי היכי גינהו הלא צריכא דאיכא
בישראל וקם בדמי רדיא אי הכי למאי
נפקא מינה נפקא מינה לטרחה היכי דמי
אי

לזריעה: ור"י חזי אי דמי רדיא וכו'. דאפי' לרבנן (לעיל ט"ז:) דאית להו
דאין הדמים ראיה היינו התם דוקא דרובא דקרו ללמד למד רובא
וחוקה מסייעין למוכר ולהכי אין הדמים ראיה להכחיש רובא וחוקה
ואפי' לפי ספרים דגרסי דאיכא דקרו ללמד למד כו' ולא גרסי רובא
מכל מקום אין כח הדמים להכחיש החוקה אבל הכא דרובא לרדיא
זבני ואיכא חוקה כנגד אותו רוב שהמוכר מוחזק אפי' רבנן מודו
דיש לדמים ראיה לסייע לרוב או לחוקה וזהכי אמי שפיר הוה
דריש פרק המניח (ב"ק דף ק"ב ט"ז.) אפילו אליבא דרב גבי היינו
כד היינו חזית דקאמר לא צריכא דרובא קרו לחזיתא חזיתא
ולכדא כדא מהו דתימא זיל בתר רובא קמ"ל דאין הולכין בזמנון
אחר הרוב דאפילו רב מודה התם דאין הולכין אחר הרוב כיון
דדמים מסייעין לבעל הכר המוחזק * והוא הדין דה"מ למימר התם
איכפא מהו דתימא זיל בתר חוקה קמ"ל דאין הולכין בזמנון אחר
חוקה אלא אחר הרוב אם היו דמים מסייעים לרוב אבל זה לא היה
שום חידוש לרב ומיהו בלאו הכי מפרש רבינו תם דאמי אפילו כרב
משום דיכול לומר המוכר ללוקח קים לי בנפשי שאני מן המיעוט
דקרו לכדא חזיתא וכשהתנה עמו חזית לא יתן אלא כד אכל הכא
במוכר שור ונמצא נגחן אזיל בתר רובא דזבני לרדיא והוי מקח
טעות ולא מצי אמר ליה מוכר ללוקח אתה מן המיעוט דזבני לשחיטה ה:
למאי נפקא מינה צ"ע בטרחה. לעיל בזהמכר את הספיטה ה:
(דף ק"ב ט"ז.) גבי יפות ונמצאו רעות ואף על גב דאיידי
שזה צויה לא בעי מאי נפקא מינה דזהדיא מוקמינן מתניתין
דהתם כשהוקרו והוולו אך תימה דהכא אמאי לא מוקי לה
הכי דנפקא מינה כגון דבשעת לקיחה אייקור בשרא וקם
בדמי רדיא אבל אחר כן הוול אי נמי כשאינה פחות משמות':
אי

לשמואל ליהוי מקח טעות דכיון שמכירין זה את זה הרי כאילו פירש לו מכור לו שור לחרישה ודמי למוכר ורועני גינה שאינן נאכלין
דמתנתא חייב באחריותן: דזבין לנכסתא: כגון טבח שאינו עובד אדמה: ומשני בגברא דזבין להכי ולהכי. טבח ועובד אדמה:
דמי רדיא יתירין הרבה על דמי שחיטה: ולחיוזי. אי דמי רדיא לרדיא אי דמי נכסתא לנכסתא כיון דהאי גברא עביד דזבין להכי ולהכי
היה לנו לילך אחר הדמים ונימא הדמים מודיעים דשור לרדיא קוין בעשרים דינרים ולשחיטה צ"י דינרים. ויחויזי אי דמי רדיא יתב ליה
דהיינו כ' דינר הדמים מודיעים לרדיא זבין והרי זה מקח טעות כמוכר יין ונמצא חומץ ואמאי קאמר שמואל דיכול לומר לשחיטה מברתיו
הא דהאי לרדיא זבין דהא אפילו לשחיטה זבין כיון דדמי רדיא קביל מיינה דלוקח מקחו בטל דנתאנה יתר משמות דהא לא חזי לרדיא
שהיי נמצא נגחן ואינו שוה אלא * דינרים לשחיטה ואי דמי נכסתא יתב ליה דהאי לנכסתא זבין ואף על פי ששוה * דינרים כמו
שנתן קאמר רב דהוי מקח טעות ונפקא מינה לטרחה כדלקמן ואמאי לימא הדמים מודיעין דהא אפילו לרבנן דאמרי בפרק המוכר
את [הספיטה] (לעיל דף ט"ז:) אין הדמים ראיה הני מיילי גבי מכר את הלמד לא מכר את הצקר וכדאוקיימנא בדוכתא דקרו ללמד למד ולצקר
צקר ואיכא נמי דקרו ליה לצקר למד דכיון דלאו כולי עלמא קרו ליה לצקר למד איכא דמי לומר דהאי לוקח לא צקר צקר
והלכך קא"ל מוכר מיהו מברתו לך ולא צקר שהמוציא מחזירו עליו הראיה ויכלך על הלוקח להציא ראיה שהוא מאתן הרגילין
לקרו לצקר למד ומדלג מיימי ראיה מפסיד אבל הכא דהאי גברא זבין לרדיא ולשחיטה מודו רבנן דהדמים מודיעים דכיון דידעינן
בדאי צהאי לוקח דרגיל לקנות לרדיא וגם הדמים מודיעין הלכך הדמים ראיה דכי האי גוונא נמי אמרינן התם היכי דמי אי דקרו ליה
ללמד למד כו' אלא דקרו ליה נמי לצקר למד כולה זבין ליה אלמא היכא דכל בני העיר קורין לצקר למד אע"פ שקורין לו לפעמים
צקר אמרינן דכוליה זבין דכיון דידעינן ציה צהאי לוקח שרגיל לקרות נמי לצקר למד כשאר בני העיר וגם הדמים מודיעין דצקר עס
למד זבן הלכך אמרי רבנן דהדמים ראיה וה"נ כיון דהאי גברא זבין לרדיא ולשחיטה והדמים מודיעין לרדיא זבין דהאי כיון דאיכא
מילתא דמוכחא הדמים ראיה. כן נראה בעיני: דאייקור בשרא כו'. וליכא דמים מודיעין. ואיכא דגרס דזל רדיא וקם כי בשרא
והיינו הך: ובעי גברא דלא מצי נפקא מינה. פלוגתא דרב ושמואל מאלה ששוה יפה מה שנתן זו: לטרחה. טורח מכירת השור לשחטו
ולמוכר השור הלכך אמר רב הרי זה מקח טעות ויחזיר לו המוכר דמיו: ה"ד. דהוי מקח טעות והתמידי המוכר להחזיר הדמים:

המוכר פירות. סתם ולא פירש אם לזריעה אם לאכילה:
וורעני. הלוקח: ולא נאמרו. לא מציעה פירות דאיכא
דזבין לזריעה ואיכא דזבין לאכילה ומצי למימר לאכילה מברתיו לך
ואין כאן מקח טעות כלל אלא אפילו זרע פשתן דרוב הפשתן הנקח

עובד לזריעה קוין אותו דכיון
דאיכא דזבין נמי לאכילה כדאמרינן
(גדרים דף מט.) ולוליכא דליתנא
לכותמא אינו חייב באחריותו דמצי
למימר לאכילה מברתיו לך דממנונא
לא אזלינן בתר רובא כדשמואל
בגמרא. ודוקא זרע פשתן משום דהוי
לאכילה אבל זרועני גינה כגון זרע
כרוב וקפלוט שאינו נאכל כלל חייב
באחריותן שרשב"ג אומר ורועני כו'
הכי מפרש בגמרא * חייב באחריותן.
דהוי מקח טעות והרי הוא כעדים
של זית ונמצא של שקמה יין ונמצא
חומץ דהוי מקח טעות וכל שכן כזאן
דהתם מיהא איכא דניחא ליה בהכי
ואיכא דניחא ליה בהכי אבל הכא

כיון דלאכילה לא חזו ולזריעה לא חזו אין לו תקנה אלא להסקה
ואפילו דמי עדים לא יסלם לו לוקח דהא לא נהנה בהם כלום וגם
לא שלח בהן די דנתמידי באחריותו וכי שאמר לו מוכר לך זרע
אותם דמי דרדיא לזרע זבניהו: גמ' איסור. לקמן [ג"פ] פריך עלה
ממתניתין הלכך נקט לה הכא: ונמצא שיהי נגחן. קודם מכירה
ואין ראוי אלא לשחיטה: מקח טעות. כיון ונמצא חומץ והדרי חזי
כדמפרש טעמא לקמיה [ע"ב] דרובא לרדיא זבני: יכול לומר לו כו'.
בזמנונא לא אזלינן בתר רובא אלא אחר טענה טובה: לשחיטה
מברתיו לך. דהא איכא דזבין לשחיטה ורובא לאו כלום הוא והוי
ליה כי פלגא ופלגא והמוציא מחזירו עליו הראיה. ואפילו לסומכוס
דאמר בפרק שור שנגח * ממון המוטל בספק חולקין וקיימא לן כוותיה
דקמא לן תנא התם כוותיה ה"מ כגון שור שנגח את הפרה ונמצא
עובדה בלדה ואין ידוע לבית דין היאך היה המעשה אם ילדה קודם
נגיחה או אחר כן * ואפילו טעין חד מייניהו טענת צרי ואידך טענת
שמה כדאמרינן התם * וכמו סבא ויצם צנכסי ספק בפרק החולץ
(יבמות דף נ"ה.) דקיימא לן חולקין משום דאין ידוע אם צן ט' לרשון
ויירשנו וקנו או צן ז' לאחרון וזנו של יצם הוא אבל הכא שאנו
יודעין היאך היה המעשה הרי זה מוכר לזה סתם ונתגלה הדבר
שהיה נגחן קודם לכן הכא מודה סומכוס דלא הוי ממון המוטל
בספק אלא אזלינן בתר הכא שטוען ויפה דכיון דרובא לא כלום
הוא לא היה לו למוכר לפרש אלא הלוקח הוה ליה למימר לרדיא
קבעינא ליה ומדלג פ"י הפסיד ולא דמי לין ונמצא חומץ (לעיל ג'.) דהתם
יין קתבע מיינה דמוכר בזהדיא: ה"ג ולחיוזי אי גברא דזבין לרדיא
לרדיא אי גברא דזבין לנכסתא לנכסתא. כלומר ה"ד דפליגי רב
ושמואל לחיוזי אי האי גברא עובד אדמה הוא ולא טבח ורגיל לקנות
שורים לחרישה וכגון שהיו מכירין זה את זה ודאי לרדיא זבין ואפי'

לשמואל ליהוי מקח טעות דכיון שמכירין זה את זה הרי כאילו פירש לו מכור לו שור לחרישה ודמי למוכר ורועני גינה שאינן נאכלין
דמתנתא חייב באחריותן: דזבין לנכסתא: כגון טבח שאינו עובד אדמה: ומשני בגברא דזבין להכי ולהכי. טבח ועובד אדמה:
דמי רדיא יתירין הרבה על דמי שחיטה: ולחיוזי. אי דמי רדיא לרדיא אי דמי נכסתא לנכסתא כיון דהאי גברא עביד דזבין להכי ולהכי
היה לנו לילך אחר הדמים ונימא הדמים מודיעים דשור לרדיא קוין בעשרים דינרים ולשחיטה צ"י דינרים. ויחויזי אי דמי רדיא יתב ליה
דהיינו כ' דינר הדמים מודיעים לרדיא זבין והרי זה מקח טעות כמוכר יין ונמצא חומץ ואמאי קאמר שמואל דיכול לומר לשחיטה מברתיו
הא דהאי לרדיא זבין דהא אפילו לשחיטה זבין כיון דדמי רדיא קביל מיינה דלוקח מקחו בטל דנתאנה יתר משמות דהא לא חזי לרדיא
שהיי נמצא נגחן ואינו שוה אלא * דינרים לשחיטה ואי דמי נכסתא יתב ליה דהאי לנכסתא זבין ואף על פי ששוה * דינרים כמו
שנתן קאמר רב דהוי מקח טעות ונפקא מינה לטרחה כדלקמן ואמאי לימא הדמים מודיעין דהא אפילו לרבנן דאמרי בפרק המוכר
את [הספיטה] (לעיל דף ט"ז:) אין הדמים ראיה הני מיילי גבי מכר את הלמד לא מכר את הצקר וכדאוקיימנא בדוכתא דקרו ללמד למד ולצקר
צקר ואיכא נמי דקרו ליה לצקר למד דכיון דלאו כולי עלמא קרו ליה לצקר למד איכא דמי לומר דהאי לוקח לא צקר צקר
והלכך קא"ל מוכר מיהו מברתו לך ולא צקר שהמוציא מחזירו עליו הראיה ויכלך על הלוקח להציא ראיה שהוא מאתן הרגילין
לקרו לצקר למד ומדלג מיימי ראיה מפסיד אבל הכא דהאי גברא זבין לרדיא ולשחיטה מודו רבנן דהדמים מודיעים דכיון דידעינן
בדאי צהאי לוקח דרגיל לקנות לרדיא וגם הדמים מודיעין הלכך הדמים ראיה דכי האי גוונא נמי אמרינן התם היכי דמי אי דקרו ליה
ללמד למד כו' אלא דקרו ליה נמי לצקר למד כולה זבין ליה אלמא היכא דכל בני העיר קורין לצקר למד אע"פ שקורין לו לפעמים
צקר אמרינן דכוליה זבין דכיון דידעינן ציה צהאי לוקח שרגיל לקרות נמי לצקר למד כשאר בני העיר וגם הדמים מודיעין דצקר עס
למד זבן הלכך אמרי רבנן דהדמים ראיה וה"נ כיון דהאי גברא זבין לרדיא ולשחיטה והדמים מודיעין לרדיא זבין דהאי כיון דאיכא
מילתא דמוכחא הדמים ראיה. כן נראה בעיני: דאייקור בשרא כו'. וליכא דמים מודיעין. ואיכא דגרס דזל רדיא וקם כי בשרא
והיינו הך: ובעי גברא דלא מצי נפקא מינה. פלוגתא דרב ושמואל מאלה ששוה יפה מה שנתן זו: לטרחה. טורח מכירת השור לשחטו
ולמוכר השור הלכך אמר רב הרי זה מקח טעות ויחזיר לו המוכר דמיו: ה"ד. דהוי מקח טעות והתמידי המוכר להחזיר הדמים:

(א) ב"ק מג. ט. [נקמן ג' א'
ג' ב"ק מג. ו.]

גליון הש"ס

במרא המוכר שור. ע"י
יחולמו פ"ה דשניעות על
מתני' דבש"א לא ימכר לו
פרה הורסת שבועות:
רשב"ם ד"ה (יבול לומר)
[לשחיטה] כו' ואפילו טעין
חד טביחו ברי. תמוה לי
כאם תמוכא אומר כ"י גס
לסומכוס אין מצינן ממנו
כדקמי' בזמנתיה דב"מ
השאל אמר טורה תמה
והשאל אלו ידוע פטור
ומ"ג: בא"י ובכו במא
ויב. ק"ל הא התם דלאו כפן
מוזק ולא חוקה מרי"ק גס
לרבנן מחלקים:

הגהות הב"ח

(א) גמ' לשחיטה מברתיו לך
אמאי ולחיוזי אי:

מוסף רש"י

לנכסתא. לשחיטה וב"ק
טו. ולחיוזי דמי היכי
גינהו. דמי רדיא קוין [טו].

מוסף תוספות

א. ומה שלא צמחה לפי
שעדין לא הגיע זמן
הזריעה. לה"ש. ג. [ולכן]
תליא התם בחסרון הזמן,
ולא כולו הטעם בחסרון
הזרע. מה"ס. ג. שיש
לפנינו מאותן זרעים משם
ואנו מכירין בהן שאינם
ראויים לצמחה וכו'.
יטע"ב. ד. [ונחכי פירושו]
מהו דתימא זיל בתר רובא
אע"פ שהדמים מסייעים
למוכר קמ"ל. מ"ס. ב"ק
ה. [דלגלי דרעה]
דלוקח הוא דבעינן, ואי
לרדיא וזבן אי לשחיטה
זבן, ולא איכפת לן
בדעתיה דמוכר בהכי. כ"י
מ"ס. ועי"ש. ו. עיין
ריטב"א.